

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

משפטים

(חלק בו שיחה ג)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת משפטים, כא-כז שבט, ה'תשפ"ו (א)

מוקדש לזכרון הרבנית הצדקנית
מרת חי' מושקא נ"ע זי"ע
בקשר עם יום היארצייט־הילולא כ"ב שבט, ה'תשפ"ו
אשת נשיא דורנו כ"ק אדמו"ר זי"ע

ע"י

מנחם מענדל בן חנה שרה
חי' מושקא בת חנה בתי'
רחל בת חי' מושקא
שיינא בת חי' מושקא
לוי בן חי' מושקא
ישראל ארי' לייב בן חי' מושקא
דבורה לאה בת חי' מושקא
שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2026
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks
of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

משפטים ג

פשטות הלשון איז משמע, אַז בזמן הזה איז מילה און טבילה גענוג אויף צו ווערן אַ גר גמור, ס'איז נאָר וואָס ער האָט אויף זיך אַ חיוב, אַז כשיבנה ביהמ"ק וועט ער דאַרפן ברענגען אַ קרבן.

אינעם גדר און טעם פון אָט דעם דין

— אַז בזמן הזה ווערט מען אַ גר (גמור) בלויז דורך מילה און טבילה (כאָטש אַז בזמן הבית איז די כניסה לברית דורך דריי זאַכן* און אַ גר, שמל וטבל ועדיין לא הביא קרבנו . . קרבנו עכבו להיות גר גמור . . ככל כשרי

א. אין די דינים פון גירות שרייבט דער רמב"ם אין ספר ה"ד¹: בשלשה דברים נכנסו ישראל לברית במילה וטבילה וקרבן². מילה היתה כו' וטבילה היתה כו' וקרבן שנאמר וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עולות ע"י כל ישראל הקריבום וכן לדורות כשירצה העכו"ם³ להכנס לברית . . צריך מילה וטבילה והרצאת קרבן . . שנאמר ככם כגר מה אתם במילה וטבילה והרצאת קרבן אף הגר לדורות במילה וטבילה והרצאת קרבן.

נאָך דעם שרייבט דער רמב"ם, אין אַ באַזונדער הלכה⁴ (לאחר דעם וואָס ער איז מפרש „מהו קרבן הגר“): „ובזמן הזה שאין שם קרבן צריך מילה וטבילה. וכשיבנה בית המקדש יביא קרבן“. פון

(8) במס' כריתות שם: „אלא מעתה האידנא דליכא קרבן לא נקבל גרים אמר רבבי וכי יגור אתכם גר . . לדורותיכם גר“ (שלח שם). ובנמוקי יוסף יבמות מז, א ד"ה ת"ר מכאן (ועד"ז בריטב"א יבמות שם — מו, סע"ב), אבל בזמן הזה אינה מעכבת דהא לדורותיכם כתיב ויודע ה' הקב"ה שאין לנו לדורות הרצאת דמים". והיינו, שהלימוד מ„לדורותיכם“ הוא — ש„בזמן הזה אינה מעכבת“, משא"כ בזמן הבית — כל השלשה דברים הם לעיכובא, וע"י מילה וטבילה לא נעשה גר כלל*. אבל ברמב"ם ה' מחוסרי כפרה (נסמן בהערה 10) — לפי הצפעה⁵ (כפפנים) — שגם בזמן הבית, הקרבן מעכב „להיות גר גמור כו" רק בנוגע לאכול בקדשים, אבל „לשאר דברים הוה כישאל לכל דבר“ (וראה לקמן הערה 40). ולהעיר ממס' גרים שם: „גרים נכנסין למילה ולטבילה ולקרבן, ב' מעכבין ואחד אינו מעכב“, דמפשטות הלשון משמע** שגם בזמן הבית כשישנם כל הג' דברים, אוזר אינו מעכב (והקרבן הוא רק לגבי אכילת קדשים) — ולהעיר ממילת הבן לגבי קרבן הפסח ואכילתו — הובא לקמן).

(1) ה' איסורי ביאה פי"ג ה"א ד' — מכריתות ט, א (פרש"י פרשתנו כד, ו). וראה הערה הבאה. (2) בכריתות שם ליתא הלשון „בשלשה דברים“. וכן ליתא בפרש"י פרשתנו שם. אבל ע"ד לשון הרמב"ם הוא בספרי שלח טו, יד (שהובא בפיה"מ להרמב"ם הקדמה לסדר קדשים) „מה ישראל שלא באו בברית אלא בשלשה דברים כו" ובמכילתא דרשב"י בא יב, מח: מה אזרח אין נכנס לברית אלא בשלשה דברים. ועד"ז במס' גרים פ"ב ה"ה. ושם: בג' מצות.

(3) בכריתות שם „והרצאת דם“, „הרצאת דמים“ (בפרש"י פרשתנו שם „הזאת דמים“, וראה פרש"י פרשתנו שם, ח). ובספרי ובמכילתא דרשב"י שם: בהרציית (בהרצאת) קרבן. וכ"ה בהמשך לשון הרמב"ם (הנעתק בפנים). וראה לקמן הערה 24.

(4) פרשתנו שם, ה.

(5) שינוי ע"י הצענזור — וכן בכ"מ ביד וכיו"ב — כמפורסם. וראה בשינויי נוסחאות להיד וכיו.

(6) שלח טו, טו.

(7) ה"ה.

(* וראה רע"ב כריתות רפ"ב. שטנזיק שם ח, ב (בח"י שבסוף המס') ד"ה גר.

(** וזה „נוסחא חדשה“ במס' גרים שם — מחלוקת בדבר.

איז תמוה: ווי איז שייך זאגן, אָז די אַלע וואָס האָבן זיך מגייר געווען זינט דעם חורבן בית המקדש (צווישן זיי כמה וכמה גדולי ישראל) האָבן זיי בנוגע געוויסע ענינים (אכילת קדשים) ניט געהאַט אויף זיך דעם דין פון אַ ישראל גמור, און נאָכמער, זיי זיינען געווען „כמו ב'נ" (לאכילת קדשים)!

זאת ויתרה מזו: ס'איז באַוואוסט די תשובה¹⁴ פון רמב"ם צו ר' עובדי' הגר, וואו דער רמב"ם שרייבט, אָז די מעלה פון ר' עובדי' איז גרעסער ווי די מעלה פון אַלע אַנדערע בני ישראל, ווייל אַלע אידן זיינען זיך מתייחס צו אברהם יצחק ויעקב, אָבער גרים זיינען זיך מתייחס „למי שאמר והי' העולם" – צו דעם אויבערשטן.

אויב אַ גר בזמן הזה איז (לגבי אַ געוויסן ענין) „כבן נח" – איז ווי שרייבט דער רמב"ם צו ר' עובדי' הגר אַז זיין מעלה אַלס אַ גר איז נאָך גרעסער פון מעלת בני?! ופשוט בתכלית, אָז דער רמב"ם וועט ניט זאָגן, ח'י, אַ זאָך וואָס איז ניט מכוון צו תורת אמת – נאָר בכדי צו טרייסטן און מעודד זיין ר' עובדי' הגר!

ולהעיר, אָז דער רמב"ם שרייבט דאָרט אין המשך פון דער תשובה הנ"ל צו ר' עובדי': „וכל מה שאמרנו לך בענין הברכות שלא תשנה כבר רא' לזה .. כמו שנתפרש בירושלמי (בכורים¹⁵) .. תני בשם ר' יהודה גר עצמו מביא

סק"ד¹⁴, „דלגבי קדשים הוי בגדר אינם כישראל". ושם (סי' רי) „דקודם הקרבן גבי קדשים הוי כמו ב'נ". ובשורת צפע"ג דווינסק (ח"ב סי' ט) „רק דלזה עדיין עכו"ם הוה".

14) נדפסה ברמב"ם הוצאת שולזינגער (נ. י. תש"ז) בהוספות לח"א סי"ט. תשובות הרמב"ם (ירושלים, תש"כ) כרך ב סרצ"ג.

15) פ"א ה"ד (ושם) – בשינוי לשון.

ישראל .. אינו אוכל בקדשים⁹ שעדיין לא ננשה ככשרי ישראל¹⁰ –

שרייבט דער ראָגאַטשאָווער: „דרכ לקדשים לא מקרי עדיין ישראל גמור, אבל לשאר דברים הוה כישראל לכל דבר, וא"כ בזמן הזה לא מחסר כלל בשביל הקרבן".

ב. דאָרף מען פאַרשטיין:

פון דעם וואָס דער ראָגאַטשאָווער זאָגט, אָז „בזמן הזה לא מחסר כלל" (אע"פ אַז בנוגע קדשים „לא מקרי עדיין ישראל גמור") – איז לכאורה מוכח, אָז ער מיינט דערמיט די קדושת ישראל בשייכות צו דינים הנוהגים בזמן הזה – אַז ביי אַ גר בזמן הזה (וועלכע איז דורך מילה וטבילה בלבד) פעלט גאָרניט אין קדושת ישראל.

ולכאורה: אמת טאָקע, אַז אכילת קדשים איז אַן ענין וואָס איז נִסָּח בזמן הזה – אָבער וויבאַלד דער טעם וואָס אַ גר אַן אַ קרבן בזמן הבית איז אסור באכילת קדשים איז ווייל (איין לשון פון ראָגאַטשאָווער¹¹) „לקדשים לא מקרי עדיין ישראל גמור .. אין עליו דין ישראל", און נאָכמער (ווי ער שרייבט במקום אחר¹²): „והוי כמו בן נח לקדשים"¹³ –

9) להעיר ממ"ש הרמב"ם בפיה"מ (כריתות רפ"ב) ש„הותר לאכול בקדשים והקרבן מצוה בעלמא", אבל בספר היד – חזר בו וס"ל „אינו אוכל בקדשים" עד שיביא קרבנו (וראה תוס' רעק"א למשניות כריתות שם). וידוע הכלל (יד מלאכי כללי הרמב"ם ס"א. וש"נ. וראה לקו"ש ח"ט ע' 172 הערה 12) שהלכה כספר היד לגבי פיה"מ. – ולהעיר שמוכן שאין להגדיל המחלוקת בין היד ופיה"מ"ש.

וראה לקמן בפנים סוס"ד וסוס"ה.

10) רמב"ם הל' מחוסרי כפרה פ"א ה"ב.

11) צפע"ג על הרמב"ם הל' איסורי ביאה שם ה"ד (ט, א).

12) צפע"ג מהד"ת יט, ב.

13) וראה גם צפע"ג מהד"ת עא, א: לא נגמור הגירות שלו. ובשורת צפע"ג וואראש (סקל"ח

פון שחיטת הפסח²¹ און אכילת הפסח²²
— דפשיטא אַז דאָס איז ניט קיין חסרון
אין זיין זיין אַ ישראל, בהגברא.

ועפ"ז וועט רעכט ווערן בפשטות וואָס
דער רמב"ם שרייבט לר' עובדי' הגר אַז
ער איז ניט קלענער משאר בנ"י ואדברה
כ' — הגם אַז ער קען ניט עסן קדשים
עד שיביא קרבנו²³ — ווייל דער איסור
אכילת קדשים איז מצד אַ דבר צדדי
וחיצוני מהגברא (וכנ"ל — „אריא הוא
דרביע עלי").

אַבער ע"פ הנ"ל — צע"ק בלשון
הרמב"ם „שקרבנו עכבו להיות גר גמור
כ' ומפני זה אינו אוכל בקדשים כו".
וואָס דערפון איז משמע, אַז כל זמן ער
האָט זיין קרבן ניט געבראַכט — איז די
גירות ניט גמורה.

ד. ויש לומר הביאור בזה:

לשון הרמב"ם „שקרבנו עכבו להיות
גר גמור" — עס האָלט אים אָפּ (און ניט
בלשון של חיוב — אַז דער קרבן „עושה
אותו גר גמור", אָדער „מגיירו" וכיו"ב)
מיינט

[ניט אַז הבאת הקרבן מאַכט אים פאַר
אַ גר גמור, ד.ה. אַז דורך מילה וטבילה
ווערט ער אַ ישראל בלויז „לשאר
הדברים", און בכדי ער זאָל האָבן אַ דין
ישראל (אויך) לגבי קדשים ווערט עס
געטאָן ע"י הקרבן, נאָר]

— אַז זיין ניט ברענגען דעם קרבן איז
אים מעכב פון צו זיין (אין דעם ענין) אַ
גר גמור²⁴.

(ביכורים) וקורא (את נוסח הוידוי) ..
מאי טעמא כי¹⁶ אב המון גוים נתתיך ..
אב לכל הבריות .. הנה נתברר לך כו"

[און אַזוי פסק'נט ער להלכה אין ספר
ה"יד¹⁷: „הגר מביא וקורא שנאמר
לאברהם אב המון גוים נתתיך, הרי הוא
אב כל העולם כולו שנכנסין תחת כנפי
שכינה כו"]

ד.ה. ער בריינגט אַ ראי' צו ר' עובדי'
בהנהגתו בזמן הזה — פון אַ גר בזמן
הבית.

ג. לכאורה וואָלט מען געקענט לער-
נען (ניט ווי דער ראָגאַטשאַווער), אַז
דאָס וואָס אַ גר איז אסור באכילת
קדשים כל זמן ער האָט ניט געבראַכט
דעם קרבן איז דערפאַר וואָס „אריא הוא
דרביע עלי¹⁸": דער קרבן איז רביע
(מעכב) אויף דער אכילת קדשים; ד.ה.
דער איסור אכילת קדשים איז ניט מצד
אַ חסרון אין „גברא" (אַלס גר), נאָר אַ
זייטיקע זאַך — דער חיוב צו ברענגען אַ
קרבן — האָלט אים אָפּ¹⁹ פון אכילת
קדשים.

ואדברא עפ"ז יומתק לשון הרמב"ם
„שעדיין לא נעשה ככשרי ישראל":
„כשרי (ישראל)" איז (אויך) מלשון²⁰
כושר ומוכשר. דאָס הייסט, כל זמן ער
האָט ניט געבראַכט קרבנו (כאָטש ער איז
אַ ישראל גמור, פונדעסטוועגן) איז ער
ניט „מוכשר" לאכילת קדשים. וע"ד
מילת בניו ועבדיו וואָס האָלט אים אָפּ

(16) לך יז, ה.

(17) הל' בכורים פ"ד ה"ג. וראה רדב"ז שם.

(18) לשון הש"ס — עירובין עח, ב. שבועות כב,
ב. וראה אנציקלופד' תלמודית בערכו. וש"נ.

(19) כלשון הרמב"ם (הל' מחו"כ שם) „שקרבנו
עכבו". אלא שרמב"ם שם „עכבו להיות גר גמור"
— ראה לקמן בפנים.

(20) ועד"ז בהמשך לשונו: ויעשה ישראל כשר.

(21) יבמות עא, א. רמב"ם הל' ק"פ פ"ה ה"ה.
פ"ט ה"ט.

(22) פסחים צו, א. יבמות ע, ב. מכילתא (הובא
בפרש"י) בא יב, מד. רמב"ם שם פ"ט ה"ט.

(23) אבל ראה לקמן סוף סעיף ד.

(24) ואולי יש לומר, שמטעם זה שינה הרמב"ם
בלשונו, שכתב בהלכה ד כמ"פ „הרצאת קרבן"

באשטייען פון צוויי סוגים: (א) הדבר המכניס בברית – מילה וטבילה, (ב) הסרת הארי, הדבר המעבב את הכניסה – (הרצאת) קרבן].

ועפ"ז: בזמן הזה, ווען ס'איז ניטאָ קיין קרבן ע"פ תורה – איז ניטאָ קיין דבר המעכב. און דעריבער, איז דורך מילה וטבילה – ווערט מען אַ גר גמור (וכפשוט הלשון פון ראָגאַטשאַווער „לא מחסר כלל“).

וי"ל אַז לאחרי ווי ער ווערט אַ גר גמור – איז עס אויף שטענדיק,

און ע"ד דעם פס"ד, אַז אויב חזר לסורו – האָט ער אַ דין ישראל, נאָר ער איז אַ ישראל מומרי²⁷,

אַז כשיבנה ביהמ"ק במהרה בימינו איז ער מותר באכילת קדשים אויך קודם זיין בריינגען דעם קרבן, וויבאלד אַז ער איז שוין געוואָרן אַ „גר גמור“, ככל כשרי ישראל²⁸.

ובסגנון אחר קצת (וע"ד המוסר) – ס'איז ניט שייך צו זאָגן אַז עס וועט עפעס צוגענומען ווערן מקדושתו מפני שנבנה ביהמ"ק!

ה. ויש לומר, אַז דער רמב"ם האָט מרמז געווען דעם דין – אַז גר שנתגייר בזמן הזה ווערט אַ גר גמור

[און ס'איז קיין סתירה ניט דערצו פון לשון הרמב"ם²⁵ „בשלשה דברים נכנסו ישראל לברית במילה וטבילה וקרבן .. וכן לדורות .. להכנס לברית .. צריך מילה וטבילה והרצאת קרבן“ – אַז מ'מוז האָבן אַלע דריי זאַכן,

ווייל בכדי ס'זאָל זיין „כניסה“ (לברית) דאַרפן זיין צוויי ענינים (פעולות): אַ דבר המכניס, און אויך – אַן ענין וואָס נעמט צו דברים המעכבים (בדוגמת ערלת בנו ועבדו – בקרבן פסח), וועלכע דער-לאָזן ניט די כניסה.

און אַזוי ווי ס'איז בפשטות: דאָס אַריינברענגען אַ זאָך לתוך בית וכיו"ב – הענגט אָפּ איין דעם אַוועקנעמען אַ זאָך (דעם „אריי“) וואָס געפינט זיך בחוץ און דערלאָזט ניט די כניסה לבית. וואָס דער אַוועקנעמען דעם „דבר המעכב“ איז ניט קיין חלק פון „דבר“ (פעולה) המכניס;

ועד"ז בנוגע לענינו: לשון הרמב"ם איז „בשלשה דברים נכנסו ישראל לברית .. להכנס לברית“ און ניט „שלשה דברים הכניסו את ישראל לברית .. להכניסו לברית“ וכיו"ב – ווייל די „כניסה“ לברית איז געוואָרן דורך דעם וואָס עס האָבן געטראָפּן „שלשה דברים“, מילה טבילה ו(הרצאת) קרבן, אָבער זיי

(ולא כמ"ש בתחלת הפרק בנוגע לבניי „בשלשה דברים נכנסו ישראל לברית במילה וטבילה וקרבן“). כי הקרבן לדורות גם בזמן הבית הוי בגדר הרצאה, מעין גדר כפרה (וראה תרגומים ופרש"י פרשתנו כד, ח ובמפרשים שם. ואכ"מ), משא"כ אצל אבותינו (במ"ת) ה' הקרבן לא רק בגדר הרצאה כ"א גם שעי"ז נכנסו לברית. ומ"ש בה"ד „מה אתם כו' והרצאת קרבן אף הגר לדורות כו'“ – כי מה שנוגע לדורות הוא לא עצם הקרבן שע"י נכנסו לברית כ"א גדר הרצאה שבקרבן שה' אצל אבותינו. אבל ראה לקמן בפנים. וראה לקמן הערה 40. ועצ"ע.

(25) הובא לעיל סעיף א.

(26) ועד"ז הוא הלשון בכריתות (ועוד)

שבהערה 2.

(27) יבמות מז, סע"ב. רמב"ם הל' איסורי ביאה פ"ג ה"ז (בנוגע לגר גם בזמן הזה). טושו"ע יו"ד סרס"ח ס"ב. שם ס"ב.

(28) ולהעיר שבשו"ת אבני נזר (יו"ד ח"ב סי' שדמ סי"ג) מסיק כן בדעת הרמב"ם וכותב: ומה שיצטרך להביא קרבן כשיבנה בהמ"ק לאו להכשירו בקדשים שכבר הוכשר, רק למצוה כמו שהביאו אבותינו (וראה לקמן הערה 30). – אבל הוא כתב כן מטעם אחר, לפי ביאורו ושיטתו בדעת הרמב"ם שבזמן המקדש אף לישא בת ישראל אסור עד שיביא קרבנו, שהוא דלא כהצפצפ"נ שהובא בפנים.

(אויך לענין אכילת קדשים), בדיני הגיור (שבהלכות איסורי ביאה):

לאחרי ווי ער שרייבט „כשירצה העכו"ם להכנס בברית .. צריך מילה וטבילה והרצאת קרבן" איז ער ממשיך (בהלכה שלאח"ז – כנ"ל ס"א) „ובזמן הזה שאין שם קרבן צריך מילה וטבילה". פון פשטות הלשון „ובזמן הזה כו"ל איז משמע – אַז די כניסה לברית בזמן הזה איז די זעלבע אָבער באופן אחר. בזמן הזה איז די זעלבע כניסה דורך מילה וטבילה.²⁹ ובלשונו „ובזמן הזה שאין שם קרבן" וויבאַלד אַז עס איז נישט קיין (קרבן ה)מעכב – ווערט ער אַ גר גמור דורך מילה וטבילה (לבד).

און זיינע ווייטערדיקע ווערטער „וכשיבנה ביהמ"ק יביא קרבנו" – י"ל כפשוטן – עס איז אַ דין חדש, בפ"ע, חיוב דהבאת קרבן. אָבער אויך לפני שיביא קרבנו, איז ער מותר באכילת קדשים³⁰ (כנ"ל), וויבאַלד אַז כבר נעשה גר גמור.

(29) כ"ה בנמוקי וריטב"א שבהערה 8. אלא דזהו לשיטתם דקרבן מעכב בזה"ב, ובוה"ז דאניו שייך – לא מעכב (כנ"ל שם). וההוספה שבפנים היא, דגם לשיטת הרמב"ם שהקרבן (גם בזמן הבית) הוא רק שיהי' גר גמור, היינו לאכול בקדשים – דלפ"ז יש מקום לומר דהא דבזמן הזה נעשה גר ע"י מילה וטבילה לבד הוא – כי בזמן הזה (דליכא אכילת קדשים) אין נפק"מ לפועל שיהי' גר גמור – ובזה החידוש (בדא"פ) שבפנים, דגם לשיטת הרמב"ם – בזמן הזה, ע"י מילה וטבילה (לבד), נעשה גר גמור.

(30) להעיר ממ"ש במגיד משנה הל' איסורי ביאה שם (ה"ה) „ומ"מ משמע ודאי שלכשיבנה ב"ה יביא קרבנו", שמפשוטו לשונו משמע שהדין „לכשיבנה ביהמ"ק יביא קרבנו" הוא חידוש (וצריך למצוא מקור לזה), ובאם נאמר שע"י המילה וטבילה לא נעשה עדיין גר גמור – פשיטא שצריך להביא קרבן בכדי שיהי' גר גמור! ועפ"י מ"ש בפנים יש לומר, שהחידוש בדין זה (שגם גר שנתגייר בטון הזה צריך להביא קרבן

ו. די הסברה אין דעם חילוק (הנ"ל ס"ד) צווישן מילה וטבילה און דעם קרבן – אַז דוקא מילה וטבילה זיינען מכניס דעם גר לברית (משא"כ דער קרבן איז הסרת אריא שבחוץ, דבר בחוץ שמעכב): אין דעם וואָס איינער ווערט דורך גירות אַ איד, זיינען פאַראַן צוויי ענינים כלליים ע"ד ווי ס'איז געווען באַם גירות הכללי פון אַלע אידן – באַ מ"ת³¹ (א) ואביא אתכם אלי, והייתם לי סגולה מכל העמים³² און דערנאָך (ב) ממלכת כוהנים וגוי קדוש³³.

בסגנון אחר קצת: (א) דער עצם פאַר-בונד (ברית) צווישן אים מיטן אוי-בערשטן, וואָס דאָס ווערט דורך דעם וואָס נכנסה בו נפש דקדושה. (ב) שינוי הגברא, דאָס וואָס די נפש הקדושה נעמט דורך איברי וכחות נפשו³⁴, מאַכט זיי איבער.

און דאָס איז דער חילוק צווישן מילה און טבילה און – הבאת קרבן:

מילה וטבילה פועל'ן כניסת נפש הקדושה: די מילה (הסרת הערלה) איז אים מוציא פון טומאת עכו"ם און די טבילה ברענגט אים אַריין³⁵ לקדושת ישראל³⁶;

כשיבנה ביהמ"ק) הוא – שהמצוה דהבאת קרבן היא גם כשהקרבן אינו מעכבו מלהיות גר גמור, ומותר בלא"כ באכילת קדשים (ראה לעיל הערה 28).

(31) ראה יבמות מו, א"ב. כריתות שם. וראה

בתחלת השיחה. לקמן הערה 47.

(32) יתרו יט, ד"ה.

(33) שם, ו.

(34) וצ"עק משו"ע אדה"ז חאו"ח מהד"ת סו"ס ד.

(35) ולכן מובן זה שמילה צ"ל קודם לטבילה (ראה טושו"ע יו"ד שם וברמ"א שם ס"א) – ראה גליוני הש"ס שבהערה הבאה.

(36) ראה שו"ת הירב"ז ח"ג סי' תתקנז. וראה גליוני הש"ס להר"י ענגל יבמות מו, א. ועוד.

כחות פנימיים⁴⁵ כו', נאָר) די עשי' בפועל און דער ביטול און איבערגעגעבנקייט צום אויבערשטן, קבלת עול (ומסירת נפש)⁴⁶ – דעריבער איז אויך ביי אַ גר, טוט אויף די עצם כניסת נפש הקדושה (דורך מילה וטבילה) אַ פולשטענדיקע גירות (פאַרבונד מיטן אויבערשטן) – „לא מחסר כלל“.

ז. פון דעם נעמט מען אַרויס אַ הוראה פאַר אַלע אידן:

די גירות פון אַלע אידן איז כנ"ל געווען בשעת מתן תורה⁴⁷. און כשם ווי דער ענין פון מ"ת איז אַ פעולה נמשכת בכל יום יום, ווי מ'זאָגט בברכת התורה „נותן התורה“, לשון הווה⁴⁸, עד"ו איז מובן בנוגע דעם „נכנסו לברית“, אַז אויך דאָס איז אַן ענין וואָס איז נמשך בכל יום יום, ווי רש"י טייטשט⁴⁹ אויף „היום הזה נהיית לעם“ – „בכל יום יהיו בעיניך כאילו היום באת עמו בברית“.

נאָכמער: מעין ענין הגירות איז פאַראַן בכל יום:

ס'איז ידוע⁵⁰ דער ביאור אין דעם וואָס מ'מאַכט בכל יום די ברכה „שלא עשני גוי“ – דלכאורה: וויבאַלד אַז מ'איז געבאַרן געוואָרן אַ איד, איז ניט שייך אין דעם קיין שינוי, ווי פאַסט צו מאַכן אויף דעם אַ ברכה בכל יום? איז מבואר אין שו"ע, אַז די ברכה „שלא

משא"כ הבאת קרבן – איז אַ דורון ומנחה להוי', לעשות לו נח"ר³⁷, קרבן מלשון קירוב, קירוב הכחות והחושים³⁸ – דאָס פועל'ט דעם קירוב פון זיינע כחות כו' צום אויבערשטן שינוי מהות שלו שמקרבן, מהות בן שקרוב³⁹ למהות אביו⁴⁰.

ועפ"ז יובן דער חילוק צווישן זמן הבית און זמן הזה:

בזמן הבית בכלל – איז ושכנתי בתוכם⁴¹, עשרה נסים נעשו בביהמ"ק⁴² וכו' – גילוי אלקות, איז די עבודה פון אידן דעמאָלט (אין דעם ושכנתי בתוכם) בעיקר – די עבודה בכחות הנפש הגלויים והפנימיים⁴³, הבנה והשגה אין ג'טלעכקייט, אהבת ה' ויראתו וכו'. און דערפאַר, איז אויך די כניסה לברית פון אַ גר באופן כזה, אַז עס דאַרף זיין דער ענין פון קרבן – קירוב הכחות כו'.

משא"כ בזמן הגלות, ווען „אותותינו לא ראינו“⁴⁴, און דער עיקר העבודה איז (ניט אַזוי אין דער התגלות פון די

(37) זבחים ז, ב. אגה"ת רפ"ב עיי"ש.

(38) בחיי ויקרא א, ט (ע"ד הקבלה. ע"ש). וראה ספר הבהיר סי' מו (קט). ועייג"כ זח"ג ה, רע"א. שלה"מ מס' תענית (ריא, ב). פע"ח שער התפלה פ"ה.

(39) ראה עדיות פ"ב מ"ט: האב זוכה לבן בנוי ובכח ובעושר ובחכמה ובשנים וכו'.

(40) יוש לומר, שלכן בהלכה ד כשמדבר „לדורות כשירצה העכו"ם .. להכנס לברית .. צריך מילה וטבילה והרצאת קרבן“ מוסיף הרמב"ם „להכנס לברית ולהסתופף תחת כנפי השכינה ויקבל עליו עול תורה“, כי לעצם הכניסה לברית מספיק (גם בזמן הבית) מילה וטבילה, והצורך להרצאת קרבן הוא להשלימות של „להסתופף כו' ויקבל כו'“.

(41) תרומה כה, ת. תניא פנ"א ואילך.

(42) אבות פ"ה מ"ה.

(43) ראה ד"ה קול דודי תש"ט פ"ב (ובהנמנן שם) ובסד"ה שלאחריו. ובכ"מ.

(44) תהלים עד, ט.

(45) ראה עירובין (נג, א) לבן של ראשונים כו' ואנן כי אצבעתא בקירא כו'.

(46) ראה ד"ה קול דודי שם ואילך ובד"ה שלאחריו – בארוכה. ובכ"מ.

(47) וראה גם הקדמת הרמב"ם לסדר קדשים „ואז (לאחר ג' הדברים) נתנה להם התורה“.

(48) ראה לקו"ת סוכות פא, ג.

(49) תבא כו, ט.

(50) שו"ע אדה"ז או"ח סמ"ו ס"ד (ממג"א שם סק"י בשם המקובלים).

בהעלם, מכוסה ברוח שטות שנכנסה
 (היינו שבאה מבחוץ) בוי⁵⁴ און דערפאר
 איז אויך דאן – ישראל הוא, וויבאלד אַז
 עס איז דאָ ביי אים ישראל – לי ראש⁵⁵
 די נפש הקדושה כנ"ל, איז זיין „ברית“
 (ו„גירות“) מיטן אויבערשטן – וואָס
 מאַכט אים פאַר אַ איד – אַ פּולשטענ-
 דיקע, „לא מחסר כלל“.

און וויבאלד אַז די נשמה איז „גם
 בשעת החטא היתה באמנה“⁵⁶ אתו ית'⁵⁷,
 פועלט דאָס (סוף כל סוף) אויף יעדער
 אידן, אַז זיין נשמה זאָל אַרויס, אַרויס-
 קומען בגילוי, כּפּסָק דין⁵⁸ התורה אַז „לא
 ידח ממנו נדח“, און „בודאי סופו לעשות
 תשובה“⁵⁹.

ביז אַז עס ווערט אַזוי בכלל ישראל
 – כּהפּסָק דין⁶⁰ אַז „הבטיחה תורה
 שסוף ישראל לעשות תשובה“ –

ישראל עושין תשובה ומיד הן
 נגאלין⁶¹, בגאולה האמיתית והשלימה
 על ידי משיח צדקנו, וואָס דעמאָלט וועט
 מקויים ווערן דער יעוד „וכרתי את בית
 ישראל גוי ברית חדשה“⁶² אין וועלכער
 עס איז ניט שייך קיין העלם ושינויים⁶³,
 במהרה בימינו ממש.

(משיחות ש"פ מסעי
 וש"פ דברים תשד"מ)

עשני גוי" (ועד"ז) – „שלא עשני עבד . .
 שלא עשני אשה" איז „על יציאת נשמתו
 כלילה שלא נדבק בה נשמת נכרי כו";

דאָס הייסט, אַז דאָס וואָס די נפש
 הקדושה פון אַ אידן קומט אין אים אַריין
 בכל יום ויום, איז אַן ענין של חידוש⁵¹
 עד כדי כך – אַז מ'דאַרף מאַכן אַ ברכה
 „שלא נדבק בה נשמת נכרי“. בכל יום איז
 די כניסת הנפש הקדושה אין אַ אידן
 מעין ענין הגירות (ווען די כניסת נפש
 הקדושה ווערט אויפגעטאָן בפעם
 הראשונה).

ח. און אויף דעם איז די הוראה –
 וויבאלד ביי יעדער אידן איז פאַראַן בכל
 יום ויום די כניסה פון זיין נפש הקדושה
 [וואָס דערפאַר קען יעדער איד (און
 נאָכמער – יעדער איד איז מחוייב) מאַכן
 די ברכה „שלא עשני גוי“ בכל יום ויום,
 און „בלי שום ספק וספק ספיקא בעולם“
 אַז ס'איז ח"ו ניט קיין ברכה לבטלה]⁵²
 איז די „גירות“ וברית צווישן אַ אידן
 מיטן אויבערשטן בשלימות, „לא מחסר
 כלל“.

ובלשון חז"ל⁵³ – „ישראל . . אע"פ
 שחטא ישראל הוא": די חטאים פון אַ
 אידן קענען פוגם זיין בלויז אין דער
 התגלות פון דער נפש הקדושה. ד.ה.
 דורך קיום התורה והמצוות איז „שוכן“,
 לייכט ביי אים די נפש הקדושה (און די
 תומ"צ מאַכן אים באופן גלוי לכל בקי-
 רוב צום אויבערשטן), משא"כ ישראל
 שחטא – איז זיין נפש הקדושה ביי אים

(51) בפרט להדיעה דטעם נטי' בבוקר דכל יום
 הוא מפני שנעשה ברי' חדשה (שו"ע אדה"ז או"ח
 (מהדק) ס"ד ס"א (מט"ז ומג"א שם)).
 (52) ראה עד"ז (כנוגע ברכת סלח לנו) אגה"ת
 פ"א.
 (53) סנהדרין מד, רע"א.

(54) סוטה (ג, א) – „מ'לבוש שק דקליפה" (תניא
 פ"ט – כה, רע"א).

(55) לקו"ת שלח מת. ב. ובכ"מ.

(56) ראה תרגום וראב"ע לאסתר ב. כ. תניא
 ספמ"ב.

(57) תניא ספכ"ד.

(58) הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד סוס"ג.

(59) תניא ספל"ט.

(60) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

(61) רמב"ם שם. וראה גם אגה"ת שם.

(62) ירמ' לא. ל.

(63) ראה ירמ' שם, לא.